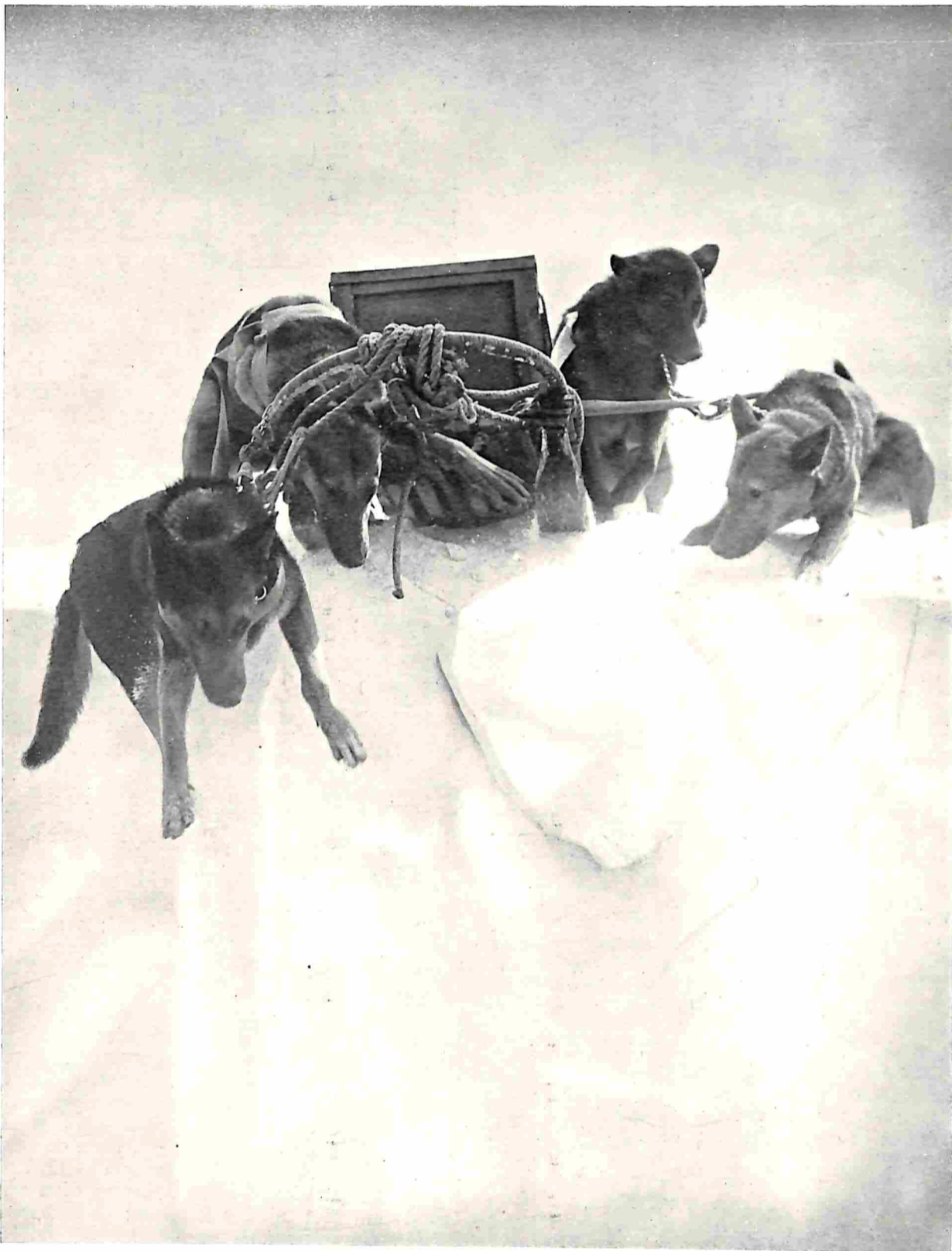

BUITEN

22^E JAARGANG N^O. 48

ZATERDAG 1 DECEMBER 1928

Foto Uja

NAAR DE IJSVELDEN VAN GROENLAND. AAN DEN RAND VAN DEN AFGROND

BUITEN

Geïllustreerd Weekblad
aan het Buitenleven gewijd

Redactrice: RO VAN OVEN

INHOUD:

ONDER HET ZAND BEDOLVEN, DOOR HOLMAN DAY (13)	BLZ. 566
NAAR DE IJSVELDEN VAN GROENLAND (GEÏLL.), DOOR Dr. H.	BLZ. 565, 568—571
BIJ DE DIEREN. LUPS, DOOR MANFRED KYBER. VERTAALD DOOR M. P. DIAMANT-DE VRIES	BLZ. 570
SNELVERKEER CONTRA NATUURSCHOON (GEÏLL.), DOOR RO VAN OVEN (2)	BLZ. 571—573
BRULLENDE EN ZINGENDE APEN IN HET OERWOUD VAN OOST- EN WEST-INDIË, DOOR Dr. H. VAN CAPPELLEN (2)	BLZ. 573
AERDENHOUT-NAALDENVELD (GEDICHT), DOOR „SUNA LIMA”	BLZ. 574
OVER ONGELUKSVOGELS. DE UIL (MET ILLUSTRATIES VAN HARMSSEN VAN BEEK), DOOR GERH. KREKELBERG	BLZ. 574—575
MATTEO MARIA BOJARDO. NAAR HET POOLSCH, DOOR KAZIMIERZ CHLEDOWSKY (4)	BLZ. 575
BEGROEIDE MUURTJES. DE LAATSTE FOTO DER INZENDING, IN DEN FOTOWEDSTRIJD MET DEN EERSTEN PRIJS BEKROOND (ILL.)	BLZ. 576
BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.	

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van een advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

ONZE NIEUWE JAARGANG

Het zal den lezers van „Buiten” ongetwijfeld genoegen doen te vernemen, dat de jaargang 1929 zal openen met een oorspronkelijk Nederlandsch vervolghet verhaal.

DR. JAN WALCH schreef dezen roman en gaf hem den titel: „GALATEA EN HANS BRIL”, een vroolijk-ernstige waarneming en kritiek op cultuur en maatschappij van dezen tijd.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 ets.

Uitgave van SCHELTEMA & HOLKEMA'S BOEKHANDEL
K. Groesbeek & Paul Nijhoff - AMSTERDAM -

ONDER HET ZAND BEDOLVEN

13) DOOR HOLMAN DAY

„U kunt onze compagnieschap niet zoo verbreken”, zei ik hem. „Zeker nu niet, nu ik op het punt sta te slagen”.

„Dat zal ik je laten zien of ik dat kan”, gromde hij schuimbekkend, terwijl hij rondliep, blijkbaar op zoek naar een wapen.

„Arie!” riep ik uit. Het was de eerste keer, dat ik haar zoo noemde, maar het was nu geen tijd om op kleinigheden te letten. „Arie! er valt nu niet te praten met je vader. Hij is net gek. Hij gooit alles weg, juist nu wij er het best voor staan. Hij geeft het in de handen van dien dief Tick. Dat mag niet gebeuren!”

De kapitein had een knuppel gevonden en rende op mij af. Zij sprong tusschen ons in. Hij was niet zoo gek, dat hij op haar insloeg, maar probeerde haar te ontwijken. Hij lette niet op haar toeroepen en smeekbeden.

„Mr. Shank — Mr. Jones”, riep zij uit, „neem mijn vader dien knuppel af. Hij is niet bij zijn verstand”.

„Dat zou muiterij zijn — muiterij en gevangenis”, stamelde de stuurman.

„Ik ben zijn dochter — ik zal getuigen, als het ooit zoover komt! Ik beveel u het te doen!”

„Zorg, dat de anderen er zich buiten houden en ik zal het doen”, fluisterde ik haar toe en rende langs haar heen.

Peart sloeg op mij toe, maar ik had hem verrast en het ge-

lukte mij zijn arm te grijpen en hem het wapen te ontwringen. Maar er was wat meer voor noodig om hem er onder te krijgen — en niet weinig ook.

Hij was fors en sterk; hij was nuchter en buiten zichzelf van woede. Het gezicht van dat goud, dat Tick in handen was gevallen, had hem voor het oogenblik krankzinnig gemaakt. De anderen lieten mij in den steek. Als mannen, die de zee en de schepen kenden, hadden zij een heiligen eerbied voor wat er zou gebeuren, als zij voor den scheepsraad gedaagd werden als muiters. Ik worstelde met dien ouden zeerob, tot iedere spier in mijn lichaam kraakte. Maar ten slotte werd ik hem de baas. Ik knielde op hem neer en het meisje bond zijn handen vast, toen ik het haar vroeg. Ook zijn enkels, want ik wilde geen gevaar loopen, dat hij zich kon bewegen.

Toen ik weer op adem was gekomen, boog ik mij over hem heen en zei, wat ik te zeggen had.

„Dat is een leelijk zaakje voor ons allemaal, kapitein Peart. Ik weet niet hoe dat zal afloopen. Als ik verkeerd heb gedaan, ben ik bereid mijn straf te dragen. Maar u bent begonnen amok te maken. U moest nu wel weten, wat voor een type die Tick is. Hij heeft u eenmaal bestolen. Den volgenden keer zal hij het nog erger doen. Als u normaal was, zoudt u dat zelf inzien. Ik ben niet van plan werkeloos te staan toekijken, terwijl u onze beste kans zoo weggooit. Ik vraag vier-en-twintig uur tijd om mijn plan te doen slagen. Vier-en-twintig uur — meer niet. Ik weet, hoe die lui het goud gekregen hebben. Net als ik toentertijd. Maar meer zullen ze niet krijgen; ik weet, hoe 't daar beneden is; ik heb 't ondervonden. En nu moet u naar mij luisteren! Ik heb vier-en-twintig uur noodig en als ik u al dien tijd gebonden moet laten liggen, dan blijft u gebonden. Ik neem al de verantwoordelijkheid voor die muiterij op mij, mannen”, zei ik tegen de lui op den lichter. „Ik ben compagnon in deze onderneming met een geteekend kontrakt. Over vier-en-twintig uur zal ik u mijn handen toesteken om mij te binden, als mijn plan niet gelukt is”.

Het was brutaal gezegd en ik wil eerlijk bekennen, dat ik zelf niet gerust was op den afloop. Maar om Peart te zien overloopen naar dien boef van 'n Tick — om Peart alles te zien overleveren aan dien duivel — dat was te veel geëischt.

Ik wou het goud machtig worden — dat weet de Hemel! Maar om er nu uitgegoot te worden — voor ik de proef had genomen — zonder een cent, met kapitein Peart als mijn vijand — ik wist, wat dat zou beteekenen jegens Arie Peart. Nu begreep ik waarom ik zoo gevochten had. Ik weet, dat het gek klinkt — dat men om de dochter te winnen, den vader afroost. Maar al kon Peart haar niet dwingen met Tick te trouwen, ik wist, dat ik, als ik geen succes behaalde, al heel weinig kans had haar los te scheuren uit de macht van een man als Vash Peart. Zulke gedachten waren door mijn brein gegaan, terwijl ik worstelde met den woedenden vader.

„Wij zullen den kapitein terugbrengen op de boot”, zei ik tot de mannen. „Ik zeg u nogmaals, dat ik alle verantwoordelijkheid op mij neem”.

„Ik zal ze met u deelen”, zei het meisje dapper. „Ik blijf bij mijn vader, tot hij tot bezinning is gekomen — en tot je geslaagd bent”, voegde zij eraan toe; en zij keek mij aan met een blik, die alleen de liefde in vrouwenoogen kan leggen.

Kapitein Peart scheen zijn stem verloren te hebben. Wat hem gebeurd was, leek hem te veel een nachtmerrie om het onder woorden te brengen. Hij keek ons aan en gaapte als een visch op het droge. Hij spartelde niet tegen en zei niets, toen hij in de jol geheschen werd; hij was stil, toen wij hem in zijn kooi legden op de stoomboot. Het meisje zou zijn cipier en verzorgster zijn; hij bleef gebonden liggen.

Dat was al erg genoeg. Maar het zou nog slimmer worden.

Den volgenden dag was ik op, toen de dag aanbrak. De man, die de eerste zoneclips voorspeld had, kan niet in groter spanning verkeerd hebben dan ik dien ochtend. Ik vertoonde mij niet bij den kapitein; ik had genoeg aan mijn hoofd zonder nog meer ruzie te zoeken.

Het eerste, wat ik zag, toen ik op dek kwam, was een kleine schoener, die op een paar kabellengten van ons af lag. Hij zag er bekend uit. De lui op die boot hadden blijkbaar ook het daglicht afgewacht. Er werd een boot gestreken. Twee mannen in uniform namen plaats op de achterbanken. Ik had mij niet vergist, toen ik den schoener meende te herkennen. De twee mannen waren de douanebeambten, die ons al eens een bezoek hadden gebracht. Maar dezen keer kwamen zij niet direkt naar de *Zizania*. Zij gingen langs ons heen naar

Tick's schoener. Door den telescoop zag ik iemand op dat schip met een vlag wenken — en de beamtten wilden blijkbaar graag weten, wat dat signaal te beduiden had.

Ik zag nog iets anders. Tick's duikers daalden neer en ik kon mij voorstellen met hoeveel kracht hun werkgever ze had aangespoord hun geluk niet te laten ontsnappen. Een oogenblik had ik het dwaze idee in mijn boot te klimmen en te probeeren ze vóór te zijn. Toen waarschuwde mij mijn gezond verstand. Toen ik over de kalme zee heen keek, was ik, steunend op de opgedane ervaring, overtuigd, dat die grillige onderstrooming nu ergens anders haar spel speelde.

„Laten ze maar neerdalen en ook hun les leeren”, mompelde ik. „Als ze naar boven komen, kunnen ze Tick dan vertellen, dat de Stille Oceaan op zijn manier ook een speler is”.

Ik was vast overtuigd, dat er dien dag geen kisten zouden worden opgeheschen en dat Tick geen nieuw goud zou krijgen om te betasten en te streelen. Ik wou neerdalen, nadat zij hun werk gedaan hadden. Zij zouden dan te vermoeid zijn om mij te hinderen, of het geheim van mijn apparaat te ontdekken.

Maar nog een andere — en heel gewichtige — overweging hield mij dien ochtend aan boord van de *Zizania*. Ik was er zeker van, dat wij spoedig bezoek zouden krijgen van de douane-beamtten. Die gedachte verontrustte mij. Zij zouden onze schatkist leeg vinden en als zij rond gingen neuzen, zouden zij den kapitein in zijn kajuit vastgebonden vinden en hij zou mij beschuldigen van alles en nog wat. En zij zouden al een omkoopsom in hun bezit hebben van den gelukkig Tick.

Ja, er was voor mij slechts één plaats dien ochtend — aan boord van het schip, om de bezoekers te ontvangen.

Binnen het uur waren zij bij mij. Zij probeerden te glimlachen als menschen, die een dankbare herinnering aan ons hadden, die ze echter tot niets bond. Maar het was een wit lachje.

Ik nam ze mee naar mijn kajuit en deed alsof ik hun vragen naar den kapitein niet hoorde. Zij spraken slecht en weinig Engelsch, dus was het gesprek heel kort. Binnen vijf minuten wist ik het doel van hun komst. Wij moesten het anker lichten en wegvaren. Wij hadden geen recht hier te zijn; wij overtraden de wetten; wij stalen andermans eigendom.

Ik zei iets van Tick en zijn troep. Wat dachten ze daarvan? De beamtten haalden hun schouders op. Och, dat was de zaak der regeering, niet de mijne. Daar waren ze al mee bezig. Had ik niet gezien, dat ze daar al geweest waren? Zeker, beide partijen zouden gelijk behandeld worden — maar wij moesten weggaan, anders zou een kanonneerboot gestuurd worden om ons te verjagen — jawel, om ons schip te confisceren. Juist!

Kapitein Peart had wél gelijk gehad — het waren bloedzuigers, die zich aan het sappigste stuk hechtten — en Tick had ze zeker overtuigd van zijn meerdere sappigheid.

Ik bleef ze eenige oogenblikken aanstaren, terwijl ik vlug mijn gedachten liet gaan. Ik werd langzamerhand een specialiteit in vlug denken. Kapitein Peart had mij den vorigen dag ook niet veel tijd tot overpeinzing gelaten.

Toen ik opsprong en ze verzocht mij een oogenblik te excuseren, glimlachten zij en zetten zich neer. Zij dachten waarschijnlijk, dat ik Tick zou willen overtroeven.

Ik vond stuurman Jones vooruit, op het dek.

„Ze zetten ons de duimschroeven aan — zeggen, dat wij moeten maken, dat wij weggomen”, zei ik tot hem. „Tick heeft ze omgekocht. Ik zeg je, Jones, ik zal den schat machtig worden! Ik moet hem bemachtigen. Dat is geen grootspraak. Je kent mijn plannen en je gelooft erin”.

„Het plan lijkt mij goed”, erkende de stuurman.

„Als die lui hier vandaan komen, verkocht aan Tick, sturen ze een kanonneerboot en jagen ons weg — ze hebben Tick natuurlijk gezegd, hoe hij zich buiten schot kan houden. Jones, die lui moeten aan boord van de *Zizania* blijven, tot ik mijn proef heb genomen. En ik zal, voor den duivel, genoeg naar boven brengen om ze te toonen, dat het voordeeliger voor ze is onze zijde te kiezen. Ga mee!”

„Waarvoor?”

„Wij moeten ze in mijn kajuit vastbinden. Zij moeten hier blijven, tot ik die slang geprobeerd heb”.

„Nou”, zei Jones, „ik vind, dat wij hier aan boord wel wat royaal zijn met vechten en vastbinden. Wij komen op die manier nog in de misère. Wacht maar eens, tot de kapitein los komt en zie eens, wat er dan gebeurt!”

„Die twee binden, kan de zaak niet erger maken. Als wij ze niet hier houden, loopt de heele boel mis. Als wij ze wél houden en ik slaag, zijn wij voor goed er bovenop. Ik kan je niet dwingen mij te helpen. Maar ik geloof, dat jij een te flinke vent bent om mij in den steek te laten. Vergeet niet, dat wat wij nu doen, in ons aller belang is. Het gaat nu tegen Tick. Slaag ik vandaag niet, dan rest ons niets anders dan weg te stoomen — en dat moeten we ook doen, als wij die bloedzuigers laten vertrekken”.

Jones was een voorzichtig man, maar trouw. Ik bleef hem aansporen, tot de strijd lust in zijn oogen opflakkerde.

„De duivel hale ze!” riep hij uit. „Ze hebben me mijn laatste geld uit mijn zak gehaald — en nu willen zij den spot met ons drijven. Ik zal u helpen!”

Wij grepen touwen, draafden naar de kajuit en overvielen de mannen voor ze konden opstaan. Het waren zwakke ventjes en wij bonden ze vast. Toen ging ik naar beneden, en leunde over de verschansing, waar hun boot gemeerd lag.

„De heeren blijven nog eenigen tijd hier”, zei ik tot hun roeiers. „Jelui moet terugroeien naar den schoener en wachten tot wij met onzen wimpel het signaal geven”. Zij schenen niet heelemaal voldaan, zeker, omdat de order niet door een van hun eigen officieren werd gegeven; maar toen ik ze beval weg te roeien, deden ze het toch.

Ik zette twee man voor mijn kajuit-deur, wapende een deel der bemanning en beval ze iedereen van het schip af te houden, tot ik terug was van den lichter.

Ik sprak kapitein Peart toe door zijn kajuit-raam. Ik zei hem, dat ik hem, vóór de dag om was, een geschenk zou komen brengen. Hij antwoordde niet — en als kapitein Peart zoo woest was, dat hij zijn mond hield, was dat een teeken dat slechts een moord uiting kon geven aan wat hij dacht.

De deur stond op den haak en een klein, bruin handje werd naar mij uitgestoken.

„Veel geluk, mijn dappere jongen!” fluisterde Arie. „Ik weet, dat je zult slagen”.

„Na die woorden kan het niet anders, Arie”, antwoordde ik haar.

Toen liep ik snel de ladder af en sprong in de boot, waar mijn mannen mij wachtten.

TIENDE HOOFDSTUK

Er was veel beweging in de golven, maar het was toch goed merkbaar, dat er weer verandering was gekomen in den Oceaan. De zandkorrels verduisterden het water niet meer. De onderstrooming had zich inderdaad verplaatst. Tick's mannen waren nog beneden en ik kon mij voorstellen, hoe zij hun krachten verspilden aan het zand, dat zich tijdens den nacht opgestapeld had.

Onze driehonderd voet slang was al zoo goed mogelijk verbonden en ons laatste werk was de koppelingen nog eens te omwoelen. Ik zette de lui aan den hefboom en gaf ze opdracht om „ze van katoen te geven”, zooals de volksterm luidt.

Na vijf minuten pompen verflauwde mijn hoop aanmerkelijk.

De slang was niet zoo dicht, als ik verwacht had. Overal spoten dunne straaltjes uit en bij de koppelingen lekte ze stevig. Uit het mondstuk kwam maar een dunne straal. Doch hoewel teleurgesteld, was ik niet ontmoedigd. Ik bleef hopen, dat onder water de druk van buiten af eenig verschil zou maken en dat, als de stroom sterker werd, de slang beter water zou houden. Zoo klemde ik mij aan iederen stroohalm vast in dien tijd van angstige spanning.

De kapitein in zijn hut vastgebonden als een stier — wachtend op het oogenblik dat hij met mij kon afrekenen.

(Wordt vervolgd)

Erratum

In het nummer van 17 November werd een artikel opgenomen, behoorende bij Begroeide Muurtjes, de collectie foto's, in den Fotowedstrijd met den eersten prijs bekroond. Dit artikel was door de Redactie bewerkt naar gegevens door den Heer L. Blok, den vervaardiger der foto's, verstrekt. We deelen dit hierbij mede, omdat de schijn zou kunnen zijn gewekt, dat de Heer L. Blok zelve de waardeerende woorden: „de foto's, zoo terecht door de Jury met den eersten prijs bekroond” zou hebben geschreven. De Redactie neemt deze uitlating zeer gaarne voor haar rekening.

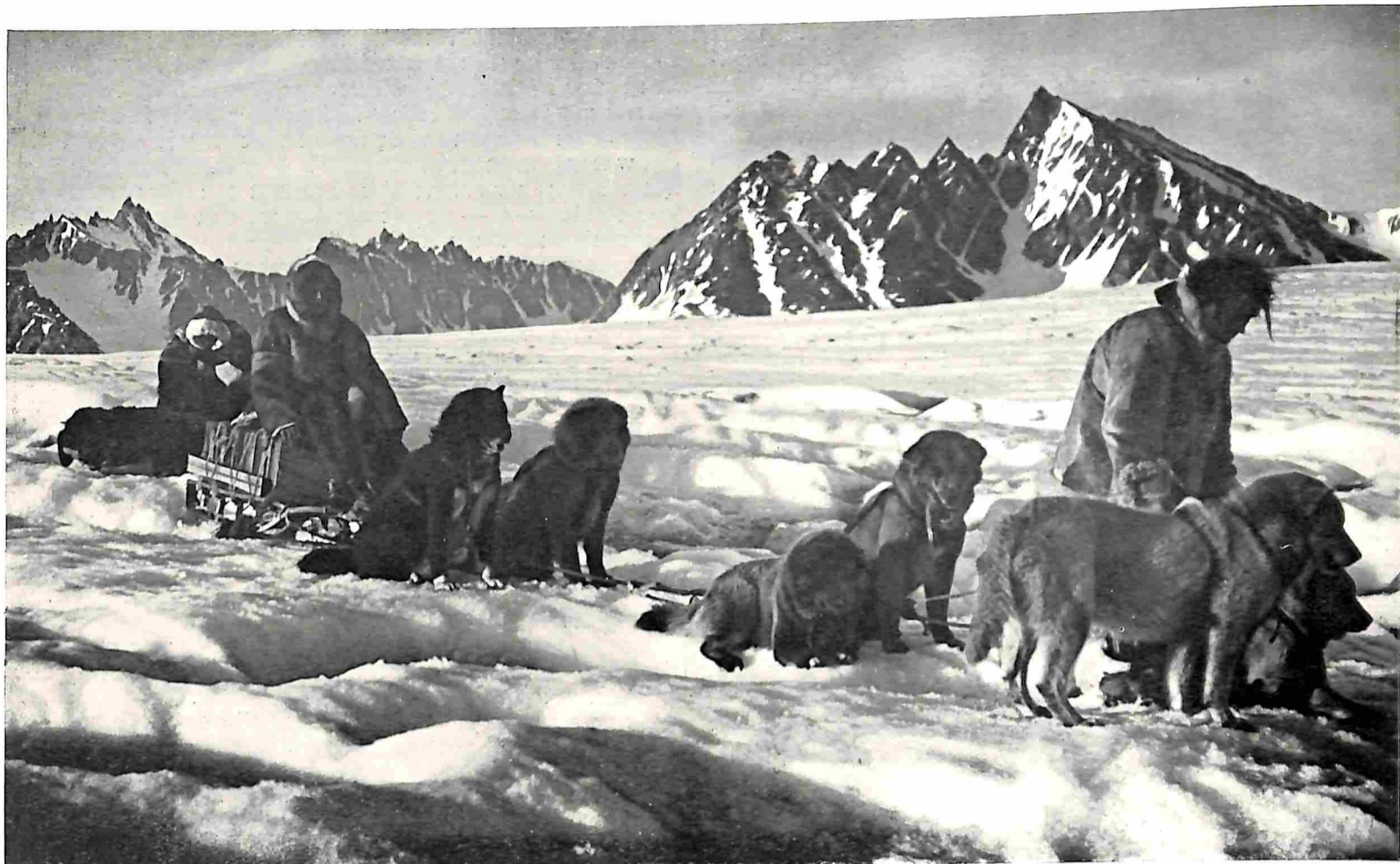

Foto Ufa

NAAR DE IJSVELDEN VAN GROENLAND. DE BESPANNEN SLEDE

Expeditiereis naar de Ijsvelden van Groenland

EEN filmexpeditie naar de IJszeeën! Wat is dit iets heel anders dan die gewone binnenhuisopnamen, die in Tempelhof of Neubabelsberg gedraaid worden! En toch: tegenwoordig stelt de filmkunst zich niet meer tevreden met kunstig nagebootste decors: ze eischt werkelijkheid, en daardoor ontstaat dan voor filminteressenten de noodzakelijkheid, zich op te werken tot denzelfden avontuurlijken geest, tot hetzelfde uithoudingsvermogen, als die welke het publiek zoo vaak bewondert in wereldreizigers, hetzij ze hemelhooge gebergten bestijgen, hetzij ze doordringen in nooit doorvorschte oerwouden, tenzij ze — met minder kabaal, maar met in evenredigheid meer verdiensten — de eeuwige ijsvelden van het Poolgebied gaan opzoeken. ☒ Dit laatste gebeurde o.m. bij het opnemen van de Ufa-film „Milak, de Eskimo”. En de velen, die deze film hebben kunnen genieten, zullen het ongetwijfeld prettig vinden hier te lezen, met welke moeilijkheden onze expeditie te kampen had, alvorens het manuscript van Armin Petersen en Dr. Villingen in beeld was gebracht. ☒ Dr. Villingen zelf leidde de expeditie. De groep deelnemers bestond niet slechts uit de noodige filmartisten, technisch personeel, enz. maar had bovendien te kampen met de moeilijkheid, om het noodige materiaal voor de opnamen en de verschillende behoeften der expeditie met zich te voeren. ☒ En men stelle zich dit niet al te gemakkelijk voor! Vanaf het punt, waar we de nog bewoonde Canadeesche vlakten verlieten, die reeds negen maanden van het jaar in eeuwige sneeuw gedompeld zijn, ontbrak elk modern vervoermiddel en waren we aangewezen op het eenige transportmiddel der streken: de hondensleden, met bekwame hand geleid door de in pelsen gekleede Eskimo's, die hun hondenspannen met de stem en de zweep beheerschen: een lange karavaan, bestaande uit een tiental personen-sleden en uit bijna dubbel zooveel voertuigen, waarop de noodige bagage, alsmede levensmiddelen voor menschen en trekdieren. En hier moge de opmerking voorafgaan, dat weliswaar die trekhonden (halfwilde dieren nog) hooge waarde hebben als hulpmiddel, maar ook . . . . hooge waarde, wat betreft hun onderhoud. Hierin vormen ze een tegenstelling tot dit andere trekdier van het Noorden: het rendier. ☒ Aanvankelijk hadden we niet te klagen: aller stemming bleek uitstekend en hoogstens veroorzaakte het omstorten van een

slede tusschentijds eenig oponthoud alsmede jammerklachten over geschaafde beenen. Bovendien hielp het werkelijk indrukwekkende schouwspel der eindeloze, schitterende-witte velden, waarop soms de zon fonkelende, diamantachtige reflexen te voorschijn tooverde, ons de steeds nijpender wordende koude vergeten. Het tafereel heeft iets plechtigs en indrukwekkends: en dit is niet het minst het gevolg van de „tastbare” verlatenheid dezer streken. Soms, wanneer de avond gevallen is, hoort men in de buurt het gehuil van scharen wolven, die echter voorzichtig op een afstand blijven. Te dien opzichte waren we overigens gauw gerustgesteld, daar het inderdaad bij reizigers in die streek een bekend feit is, dat de dieren slechts den hulpeloozen reiziger aanvallen, wanneer voedselgebrek hen daartoe dwingt. Maar desniettemin kan het gehuil, dat men in de nachtelijke schemering hoort, werkelijk iemand dood-zenuwachtig maken vooral wanneer men (zooals we vrijwel allen waren) nieuweling is op het gebied der ijsgebiedexploratie. ☒ We zullen hier echter niet gaan uitweiden over de flora en de fauna der streken. Dit zou overigens het eigenaardige bezwaar met zich brengen van te moeten spreken over iets, dat er in werkelijkheid . . . . niet is. Of 't gelijkt er althans wel op, daar inderdaad weldra ook de besneeuwde dennenbosschen tot het verleden behooren. Onmerkbaar is de bodem onder de sleden van aard veranderd: terwijl we gisteren nog voortgleden op de dikke sneeuwlagen, die den grond bedekken, wijst de vermeerdering van koude er eenigszins op, dat we ons voortbewegen op ijsvlakten. ☒ Maar zelfs dat is iets onzeker: niemand weet, waar het gebied van het vaste land, van de aarde, ophoudt en waar het ijsgebied begint. Maar soms toch zijn er onmiskenbare kenteeken, die ons op dit gebied wegwijs maken: ik wil zeggen, wanneer soms onverwachts het vlakke ijsveld verdwijnt om plaats te maken voor de besneeuwde heuvelenreien, die vaak hooge bergen blijken te zijn . . . . ☒ En slechts dan beginnen eigenlijk de moeilijkheden: terwijl de vlakten ons tenminste toestaan min of meer snel eenigen afstand af te leggen, dank zij de hondensleden, blijft er dan niets anders over dan uit te stappen: de sneeuwschoenen, met hun eigenaardigen raketvorm, worden aangeboden en voortgaat de tocht — te voet. Welk verschil biedt dit reizen met de weliswaar langzame en ook alles behalve ongevaarlijke

Foto Ufa

NAAR DE IJSVELDEN VAN GROENLAND. . . . VOORT GAAT DE TOCHT TE VOET . . .

tocht met het expeditie-schip, dat ons naar Groenland bracht! en zelfs, welk verschil met de toch alles behalve gemakkelijke manier van reizen per slede! Elk oogenblik zinkt men ondanks de sneeuwschoenen, in de diepte, zoodat men slechts zelden met de knieën boven het sneeuwvlak uitsteekt. En dan bereikt men schijnbaar de berghelling, die men beklimmen moet . . . . Helaas! Ook die verwachting blijkt soms een vergissing, wanneer men voor zijn voeten een diepe kloof ziet gapen, waar men overheen moet, alvorens aan den overkant te kunnen gaan klimmen. ☒ Het ontgaan van die rotskloven is dikwijls een onmogelijkheid, daar ze mijlenlang zijn. Dan blijft er niets anders over dan erin af te dalen, tenzij men een vernuftig middel vindt om er met touwen overheen te komen. ☒ De beschrijving van zulke kleine wederwaardigheden zou ons te verre voeren: laten we slechts aanstippen, dat zoowel bij bergkloven als bij rotswanden, de honden en de sleden evenveel moeite kunnen meebrengen, als ze voordeel hadden tijdens den tocht op de vlakke: een enkele maal moesten we de dieren aan touwen omhoog-sjouwen, daar ze toch niet, evenals wij, hun toevlucht konden nemen tot de puntige en van weerhaken voorziene bergstokken, waarmee we een gevaarlijken en met ijs bedekten rotswand hadden beklommen. ☒ Dezelfde moeilijkheid hadden we overigens ook wel eens met leden van het gezelschap. Een min of meer belangrijke kwetsuur tengevolge van een uitglijden langs een ijsvlak, had een der operateurs, Richard, feitelijk hulpeloos gemaakt. Hij zelf had erop aangedrongen den tocht te vervolgen, wat achteraf ook wel zoo verstandig leek, daar terugkeeren evenveel tijd zou gevraagd hebben dan het bereiken eener volgende geschikte kampeergelegenheid. En zoo waren we gedwongen met de uiterste voorzichtigheid eene zeer moeilijke beklimming te wagen langs een loodrechten rotswand. Hier is het wel de plaats om doodnuchter te zeggen, dat zulk een tocht ongetwijfeld volstrekt tot de onmogelijkheden zou behooren zonder het taaie uithoudingsvermogen en de spitsvondigheid van de sledeleiders — allen Eskimo's, die van uit hun neder-

zettingen dagelijks tochten ondernemen in soortgelijke gebieden. ☒ Over het bergbeklimmen zelf zal ik hier slechts weinig zeggen. Dit soort tochten is min of meer bekend geraakt door de Alpensport, zooals men die in Zwitserland beoefent. Maar er blijft altijd dit zeer merkbare verschil — dat overigens overwegend is — dat men bij Alpentochten er slechts voor een of twee dagen op uitgaat, terwijl onze expeditie ons dwong dagen, weken na elkaar dezelfde vermoeienissen te doorstaan. En welk verschil overigens tusschen de bijna speciaal „georganiseerde” bergbestijgingsgebieden van Zwitserland, waar men nachtlogies, soms gebaande wegen, en in elk geval geoeffende en met de plaatsen bekende gidsen aantreft, met anderzijds de oneindige ijsgebieden benoorden Groenland, waar men zich slechts kan verlaten op eigen wilskracht, eigen hulpmiddelen, steunende op het natuurlijke instinct der Eskimo's. ☒ Denkt men wel eens aan zulke moeilijkheden, wanneer men een film op het doek ziet? Ongetwijfeld: men bewondert er de mooie, grootsche natuur-opnamen en zelfs rilt men wellicht even, wanneer men er

Foto Ufa

NAAR DE IJSVELDEN VAN GROENLAND. WINTERLANDSCHAP IN NOORD-CANADA

door een der spelenden een hachelijk kunststukje ziet volbrengen. Maar op deze expeditie waren de opnamen slechts een klein onderdeel, van wat de expeditie had te doorworstelen; en die „hachelijke” kunststukjes waren vaak slechts de herhaling van oefeningen, die we tijdens den tocht elken dag herhaaldelijk te doen kregen: het afdalen langs spiegelgladde ijswanden; het bestijgen, met behulp van pieken, touwen, uitgehouwen ruwe treden, van steeds op elkaar volgende steile gletschers... Ah! zelfs het minste veld vol ijskegels, neergesmakte en gevaarlijk gladde klompen ijs of rots beteekent in de werkelijkheid: schrede voor schrede zijn weg banen, en elk oogenblik een misstap wagen, die noodlottig kan zijn. ☼ Te midden van zulke moeilijkheden kwam de Ufafilm „Milak, de Eskimo” tot stand. En toch is er nog veel meer over te zeggen. Waarom echter nog spreken over de eentonigheid en geheimzinnigheid van den langen Poolnacht, die ons in een voortdurende halve lichtschemering dompelde? Of waarom te spreken over de koude, die zelfs het kampeeren tot een inspanning maakt? Nevermind! Aan alles geraakt men gewoon, zelfs aan de eigenaardige nachtverblijven onder de met sneeuw dichtgemaakte tenten! Want achteraf beschouwd — hoe onlogisch dit ook aanvankelijk schijnt — juist de aanwezigheid der mulle sneeuw, maakt het mogelijk de koude te ontgaan, in tegenstelling tot de hopelooze, kale ijsvlakten, waar soms de minste wind door de dikke kleeding heendringt. ☼ Wat de film is... wat we opnamen... dit alles heeft men op het witte doek kunnen zien. En het is hier niet de bedoeling te spreken over de verdiensten van de medespelenden. Want tijdens dien tocht waren we allen slechts lotgenooten: verloren in het nooit-doorvorschte land, en samen daaraan gekomen om, elk in de mate van zijn krachten en met eigen hulpmiddelen, bij te dragen tot het tot stand komen van een meesterwerk. Ongetwijfeld strekt het den bekwamen regisseur, Dr. Asagaroff tot eere, dat hij onder dergelijke moeilijke voorwaarden het mooiste kon geven onder den besten vorm. ☼ Het zou echter een onvoldoende waardering zijn van soortgelijk werk, wanneer het publiek slechts een meening vormde op grond van wat het na voltooiing van de film op het doek te zien krijgt. Daarom moge het zijn nut hebben, hier door deze korte bijdrage, een blik achter de schermen te laten slaan. De schermen van een levend, indrukwekkend toneel, dat de wereld zelf is in al zijn aspecten... Dr. H.

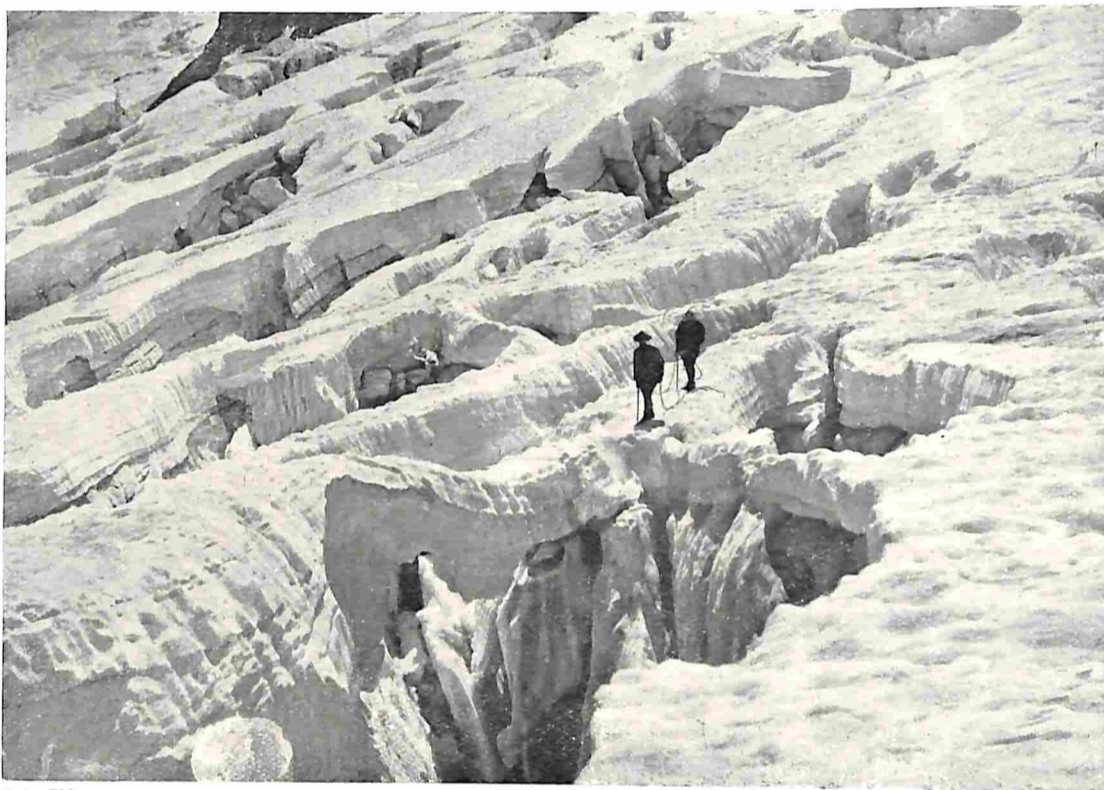

Foto Ufa

NAAR DE IJSVELDEN VAN GROENLAND: „... SCHREDE VOOR SCHREDE ZIJN WEG BANEN...”

BIJ DE DIEREN

LUPS

MENEER Lups was een musch. Zijn vrouw heette mevrouw Lups. Want wat den naam betreft richten zich de vrouwen naar hunne mannen. Het was lente en mevrouw Lups zat op eieren. Meneer Lups had gesjouwd om voer te halen. Nu zat hij op den rand van het nest en knipte met zijn oogjes in de zon. ☼ „De menschen zeggen altijd, dat musschen brutaal zijn en ruziezoekers”, dacht mevrouw Lups, „en daar bedoelen ze natuurlijk enkel de mannetjes mee. Van mijn man kan ik het eigenlijk niet vinden. Een geschikt echtgenoot is hij welis-

waar nog niet, maar dat komt terecht mettertijd.” Meneer Lups begon zich te vervelen. „Ik zou ook wel eens op de eieren willen zitten”. „Nee”, zei mevrouw Lups — niet uit betweterigheid, maar louter uit paedagogisch gevoel. „Piep!” zei meneer Lups tegenstribbelig, „het zijn ook mijn eieren”. „Nee”, zei mevrouw Lups — alweer louter uit paedagogisch gevoel. Meneer Lups sloeg opgewonden met zijn vleugels. „Ik heb het recht op de eieren te zitten, ik ben de vader!” schreeuwde hij. „Sla niet zoo met je vleugels”, zei mevr. uw Lups, „dat is onbehoorlijk en zeker hier in 't nest. En bovendien, alles maakt het mij nerveus. Jelui mannen moeten altijd dadelijk maar met je vleugels slaan. Neem een voorbeeld aan mij. Ik ben altijd even kalm. Zeker zijn het jouw eieren. Maar het zijn meer mijn eieren dan jouw eieren. Dat heb ik direct gezegd. Denk erom, dat je getrouwd bent”. ☼ „Daar denk ik aldoor en aldoor aan”, zei meneer Lups. „Maar daarnet had je het anders gezegd. Dat is onlogisch”. „Zanik niet aan mijn kop met je logica”, zei mevrouw Lups, „we zijn getrouwd en niet logisch”. „Zoo”, deed meneer Lups en klepte eigenwijs met zijn snavel. „Vind jij dat soms niet?????” Meneer Lups hield op met kleppen. „Ja, ja, liefste,” zei hij. ☼ „Het komt terecht met 'm”, dacht mevrouw Lups. „Ik ga nu naar de soos”,

zei meneer Lups en streek zijn vleugels glad. „Je zou ook wel eens een poosje op de eieren kunnen gaan zitten”, zei mevrouw Lups verwijtend, „ik zit er al den heelen morgen op. Denk je, dat dat een pretje is? En daar komt nog bij, het zijn jouw eieren.” ☼ Meneer Lups dacht, dat nu de zon moest ophouden met schijnen. Maar zij scheen door. „Noubreekt mijn klomp!” schreeuwde hij. „Daarnet wilde ik op de eieren zitten en toen waren het jouw eieren. En nu wil ik naar de soos gaan, nou zijn het

op eens mijn eieren. Van wie zijn die eieren nou, hè?!” „Schreeuw niet zoo”, zei mevrouw Lups, „natuurlijk zijn het jouw eieren. Dat heb ik je toch al daar net gezegd”. ☼ Het scheerde meneer Lups. „Je vergist je”, zei hij mat. „Vrouwen vergissen zich nooit”, zei mevrouw Lups. „Ja, ja, liefste”, zei meneer Lups en zette zich neer op de eieren, die niet zijn eieren en toch zijn eieren waren. „Mannen kunnen zich zoo slecht verplaatsen in het gevoel van een vrouw” zei mevrouw Lups met zacht verwijt, „je hebt de vrouwelijke hand ook nog te weinig in je leven gevoeld”. ☼ „O, best hoor”, zei meneer Lups en hij keek naar de klauwtjes van zijn gemalin. Mevrouw Lups luisterde gespannen met haar kop bij de eieren. „Eén piept er warempel al in 't ei”, zei ze gelukkig. „Dan wordt het een wijfje”, zei meneer Lups. ☼ Mevrouw Lups keek haar echtgenoot vinnig aan. ☼ „Zeker”, zei ze, „het wordt een wijfje. Het intellect ontwaakt het eerst”. Meneer Lups had het land en broedde. „Maar de eerste, die er uit komt, zal een mannetje zijn!” zei hij grof. ☼ Mevrouw Lups bleef volmaakt kalm. „Wat het eerste piept, komt er ook het eerste uit”, zei ze, „dus wordt het een wijfje. Maar laat mij nu maar op de eieren. Het wordt kritiek. Dat verstaat een vrouw beter. En daarenboven zijn het mijn eieren”. „Ja, ja, liefste”, zei meneer Lups. ☼ Na een kort poosje kwam de eersteling uit het ei. Het was een mannetje. Meneer Lups blies zijn veeren bol en tsjilpte van leedvermaak. „Zie je wel”, zei mevrouw

Foto Uja

NAAR DE IJSVELDEN IN GROENLAND. VOORDE MET SNEEUWGEDICHTE TENT

Lups, „ik heb het je direct gezegd. Het wordt een mannetje. Maar jelui moet ook altijd alles beter weten”. ☼ Zóó ver had meneer Lups nog nooit zijn snavel opengesperd. Verder was anatomisch ondenkbaar. Maar hij bracht geen klank voort. Toen sloot hij zijn snavel toe. Hij gaf het op. „Nu is het in orde met hem, het wordt een gelukkig huwelijk”, dacht mevrouw Lups en ze hielp de andere kleintjes behoedzaam uit de schaal. „Ga jij nu maar naar de soos, mannetje-lief”, lispte ze, „je moet wat afleiding hebben. Daar heb ik al zoo lang op aangedrongen. Op den terugweg kan je dan voer meebrengen”. „Ja, ja, liefste”, zei meneer Lups. ☼ Meneer Lups hield een speech in de societeit. „Wij zijn mannen! Wij moeten daden zien, daden!” schreeuwde hij en hij gesticuleerde met zijn vleugels. Mevrouw Lups hield haar kleintjes warm in 't nest. „Jelui zult zijn naam dragen, jelui zult allemaal Lups heeten”, piepte ze teeder. Want wat den naam betreft richten de vrouwen zich naar hunne mannen.

Naar het Duitsch door MANFRED KIJBER

Snelverkeer contra Natuurschoon

DE SCHOONHEID VAN ZEIST ERNSTIG BEDREIGD

II

IN de eerste plaats, als we van de richting Utrecht komen, zou de bocht tusschen de buitenplaatsen Vollenhove en Beerschoten verdwijnen en met deze bocht, volgens het plan van den minister, die 32 M. noodzakelijk vindt als wegbreedte (het fietspad is n.b. op 5 M. geprojecteerd!) zullen de hoogopgaande boomen verdwijnen, die in het landschap niet kunnen worden gemist. Immers ook het aspect der parken rondom zou geheel veranderen, heel anders zouden de verhoudingen park-huisstraatweg worden en nuchterheid zou de rust en het evenwicht verdrijven. Het prachtige laantje, waarvan de foto een doorkijk geeft, zou verdwijnen: werd het fietspad achter de boomenrij gelegd, dan kon het gehandhaafd blijven. ☼ We gaan verder en komen bij de Sanatoriumlaan, waar de hooge boomen zullen vallen

en dus van den straatweg een doorkijk komt, die we elders, niet echter in deze streek, zouden waardeeren. Het is ontegenzeggelijk waar, dat vaak voor oude schoonheid nieuwe komt. Maar — de 19de eeuw heeft het bewezen — al te voorbarig geschonden oude schoonheid eischt heel wat jaren, eer andere schoonheid ervoor in de plaats treedt, als ze nog komt! Boomen, als hier zouden vallen, mogen m.i. slechts in alleruiterste noodzakelijkheid worden geveld. Zoo boomenrijk is ons vaderland niet, en zeker niet in Holland en Utrecht, dat de houtaanplant niet met de grootst mogelijke voorzichtigheid dient te worden behandeld. ☼ Bij de Sanatoriumlaan wordt dan de bestaande weg particulier terrein, het particuliere terrein openbare weg. Het is niet mogelijk ieder plekje afzonderlijk te bekijken, maar dit stuivertjewisselen is toch min of meer raadselachtig. ☼ Dan komen we bij de overplaats van het buiten „Ma Retraite”. En hier zijn de paaltjes

voor den nieuwen weg, welke om 't dorp Zeist heengaat, uitgezet dwars door een vijver, die gedempt moet worden, recht op de boomenrij aan, die gekapt zal worden. Door de weilanden komt de weg achter de buitenplaats „De Brink”, die dan tusschen twee straatwegen ingeknepen wordt, een prachtige buit voor bouwers, waarvan sommige reeds den Heer van Beuningen, eigenaar van De Brink, aangezocht hebben zijn grond voor woningbouw te verkoopen. Nog bestaat er geen gevaar, dat dit thans gebeurt, maar wat de toekomst zal brengen, is niet twijfelachtig. Immers de buitenplaats zal bij het tot stand komen van den weg niet meer de beking hebben van haar afgeslotenheid. Er zullen villa's — o, architectonisch mooie misschien wel — worden gebouwd, met het gevolg wederom, dat de weg voor snelverkeer ingericht, voor dit deel onbruikbaar wordt, juist door het verkeer, dat zich beweegt uit de huizen naar de straat. Gezwegen nog van het reeds eerder genoemde feit, dat zij, die inderdaad snelverkeer wenschen, den weg over Woudenberg naar Arnhem zullen nemen en niet eerst naar Zeist zullen gaan, om daar met een zwaai die richting in te slaan. Ten laatste komt de nieuwe weg uit bij het Slot te Zeist. Daar zal hij den nieuwen aanleg geheel verstoren, den nieuwen aanleg, kortgeleden door het gemeentebestuur van Zeist tot stand gebracht. Curieus is, dat bij de

Foto C. Steenberg

DE STRAATWEG UTRECHT-ZEIST-DRIEBERGEN. TOEGANG ZEIST AAN DEN DRIEBERGSCHEN KANT

Foto C. Steenberg

DE STRAATWEG UTRECHT-ZEIST-DRIEBERGEN. LANDGOED „DE BREUL”

plannen van den minister geen enkel der betrokken gemeentebesturen werd geraadpleegd, zoodat o.a. Utrecht in zijn uitbreidingsplannen deerlijk wordt gehinderd. ☒ Bij het Slot ligt ook de begraafplaats der Hernhutters, eeuwen oud. Eeuwen al ligt ze daar in gewijde stilte: de autoweg zal alle rust dra verbreken. En al weten we wel, dat moderne ontwikkeling door pieteit niet mag worden belemmerd, daar, waar moderne ontwikkeling door materialistische nuttigheidsargumenten meer wordt geschaad dan gebaat, dient pieteit te worden betracht. ☒ Van het Slot gaat de weg met een hoek dwars door het land weer naar den ouden straatweg, komt bij Schoonoord op den Driebergschen weg. Per slot van rekening is de heele kom van Zeist, die volgens het nieuwe project vermeden moest worden, waarvoor deze kostbare en landschapschennende weg zal worden aangelegd, 300 M. lang. Zooals gezegd zal het verkeer naar Arnhem toch den korten weg over Wouderberg blijven volgen en deze rijders zullen toch de kom van Zeist blijven berijden. Trouwens, een beperking van de verkeersnelheid binnen de kom tot b.v. 6 K.M. zou hetzelfde nuttig effect hebben ter voorkoming van ongelukken, als de 32 M. breede baan buiten de gemeente, die juist door haar breedte eerder aanleiding tot ongelukken zal zijn, daar ze, ter weerszijden bebouwd, van terzijde te veel toegangswegen heeft om ooit volkomen veiligheid te kunnen geven. ☒ Ook bij den ingang tot Zeist, aan den kant van Driebergen, zal veel hout moeten vallen onder de bijl en van hier af zijn de piketten zoo uitgezet, dat blijkt, hoe aan weerszijden van den weg rijen boomen zullen moeten worden geveld, daar de verbreding dan weer ter linker, dan weer ter rechterzij uitbuigt. Wel is verklaard, dat er niet meer boomen dan noodzakelijk is, zullen worden gerooid, maar de ingenieurs-noodzakelijkheid is blijkbaar een andere dan van den natuurminnaar. Noemen we nog speciaal enkele plekjes, die van ingenieursoverwegingen gevoelige gevolgen zullen ondervinden, overwegingen, welke door een gewoon mensch moeilijk kunnen worden begrepen en gewaardeerd. ☒ In het Driebergsche park, de vroegere Willinkshof, zal een heuvel terwille der wegverbreding ge-

heel worden afgegraven, van het buiten Bornia wordt een stuk afgesneden, van De Breul (het park werd door Zocher aangelegd) gaat een stuk van den vijver, gaan oude boomen verdwijnen. ☒ De as van den weg wordt geheel verlegd, deerlijk wordt de gansche omgeving hierdoor bedorven. Nog moet de Kamer de onteigeningsplannen goedkeuren. Laten we hopen, dat deze laatste kreet (veel reeds werd over dit dreigende onheil in de pers geschreven) niet de roep zij eens roependen in de woestijn.

RO VAN OVEN

Brullende en zingende Apen in het oerwoud van Oost- en West-Indië

(Vervolg)

OOK in Zuid-Sumatra leven apen, die in het vroege morgenuur de lucht vervullen met hun vervaarlijk gebrul, en om aan te toonen, dat het oerwoud in Oost en West den natuuronderzoeker ook in dit opzicht dezelfde gewaarwordingen schenkt, laat ik hier Volz in eene letterlijke vertaling aan het woord: „Vroeg in den morgen genoten wij een belangwekkend schouwspel. Reeds lang had het Siamang-gehuil van den tegenoverliggenden oever ons oor getroffen; het moest stellig van meer dan één familie komen, want het klonk van verre, zoowel van de rechter- als van de linkerzijde. Door het gansche oerwoud weerklonk het geluid als een regelmatig dreunen. Langzamerhand kwam het gezang van uit de linkerzijde nader, het scheen eindelijk van heel dicht bij te komen, en ik overlegde reeds bij mij zelf, of ik beproeven zou, geruischloos erheen te sluipen. Plotseling lieten zich in een hoogen, vrij ijlen boomkroon Siamangs zien, eerst een groote, die voorzichtig de omgeving inspecteerde, vervolgens een kleiner exemplaar. ten slotte nog een groote en een kleine. Duidelijk kon ik ze met mijn binocle waarnemen; zingende hingen ze aan de takken of slingerden zich onder luid gehuil van tak tot tak. Gedurende een korte poos was er diepe stilte en rust, maar

daarna begon het spel opnieuw. Vol belangstelling zag ik toe. In dien tusschentijd was ook uit de rechtsche richting het geschreeuw naderbij gekomen, en klonk het eindelijk zóó dichtbij, dat de beide concurrerende concerten door elkander klonken. In gespannen aandacht wendde ik mijn blik naar rechts, rivierafwaarts. Het gehuil leek mij hier nauwelijks verder dan het andere. Na een poosje een beweging in een boom, ongeveer 100 M. stroomafwaarts — alles stil — nu een zwarte vlek. Er ruischt iets dichterbij in het gebladerte — duidelijk zie ik een Siamang door een opening heen en weér slingeren. Niets is meer te zien; doch het gezang klinkt steeds dichterbij. Weder wat naderbij ruischt het in de bladeren, en twee zwarte lichamen worden voor een oogenblik zichtbaar. Geen twijfel — de familie nadert onder luid gezang de eerste. Zoo gaat het met tusschenpoozen voort. Nu stijgt de tweede familie eveneens omhoog in de kroonen; ik kan ze nu beter zien. Zij zijn met hun vijven, twee groote, twee halfvolwassenen en een nog zeer klein jong, dat echter dapper volgt. Een der grooten, stellig het oude mannetje, gaat vooraan. Binnen enkele minuten hebben zij nu de eerste familie bereikt, en in het volgende oogenblik krioelen allen onder luid gezang door elkaar. Ik probeerde de groote dieren uit elkander te houden, daar het mij interesseerde, hun verhoudingen tot elkander te bepalen, maar te vergeefs — zoo ijl is de kroon niet. Het was een levendig tafereel; ik zag wel nu en dan twee dieren naar elkander toegaan, en ook een oogenblik bij elkander blijven, maar welke dieren het waren, of het iets anders dan toeval was — daaromtrent kon ik geen indruk krijgen. Dit spel, het gemeenschappelijke concert, duurde wel een kwartier; daarna scheidten zich de beide families weér van elkaar, de vijf Siamangs keerden langs denzelfden weg in de boomen terug, de andere vier verdwenen in de andere richting. Het gehuil verwijderde zich meer en meer van elkander; ik kon het nog een half uur lang hooren, en ten laatste heel ver. Eindelijk hield het op. Ik had mij er wel voor gewacht, de apen op een of andere wijze te storen; de ontwikkeling van de ontmoeting of het familiebezoek was te belangwekkend". ☒ Tot zoover Volz. Op welke aapsoort heeft deze boeiende levensschets betrekking, die ons zoozeer herinnert aan het doen en laten der Brulapen in de Surinaamsche oerwouden? Terwijl de Brulaap de grootste vertegenwoordiger is van de Afdeeling der Apen van de Nieuwe Wereld, die in zoovele opzichten van de Apen der Oude Wereld afwijken, is de Siamang een lid der meest aan de menschen verwante familie van de groote Afdeeling der Apen van de Oude Wereld, welke familie met den naam van Mensch- apen wordt aangeduid. De Siamang is een der Gibbon-soorten

of langarmapen, zoo genoemd wegens de buitengewoon lange armen, die bij een der soorten zelfs den grond raken, (Zie de illustratie), als het dier zich rechttop over den grond voortbeweegt, hetgeen de Gibbons beter aangaat, dan hunne verwanten. ☒ Door de groote lengte der armen zijn zij voor het boomleven wellicht nog beter ingericht dan de Zuid-Amerikaansche Brulaap en zijne verwanten in de tropische wouden van Amerika, wier rolstaart hen zoo goed te studee komt, om zich door de boomen snel te kunnen voortbewegen, op zoek naar voedsel. Door de lange, zoo bewegelijke armen kunnen de Gibbons zich met zóó groote snelheid al springende of beter vliegende door de bladeren voortbewegen, dat men ze op den vlakken grond niet bij kan houden, en dat men deze apen terecht vogels in apengedaante heeft genoemd. Sommige soorten zijn in staat, sprongen van 12 M. te maken en in de vlucht vogels te grijpen. ☒ Tegenwoordig scheidt men de Gibbons in de wetenschap als een afzonderlijke

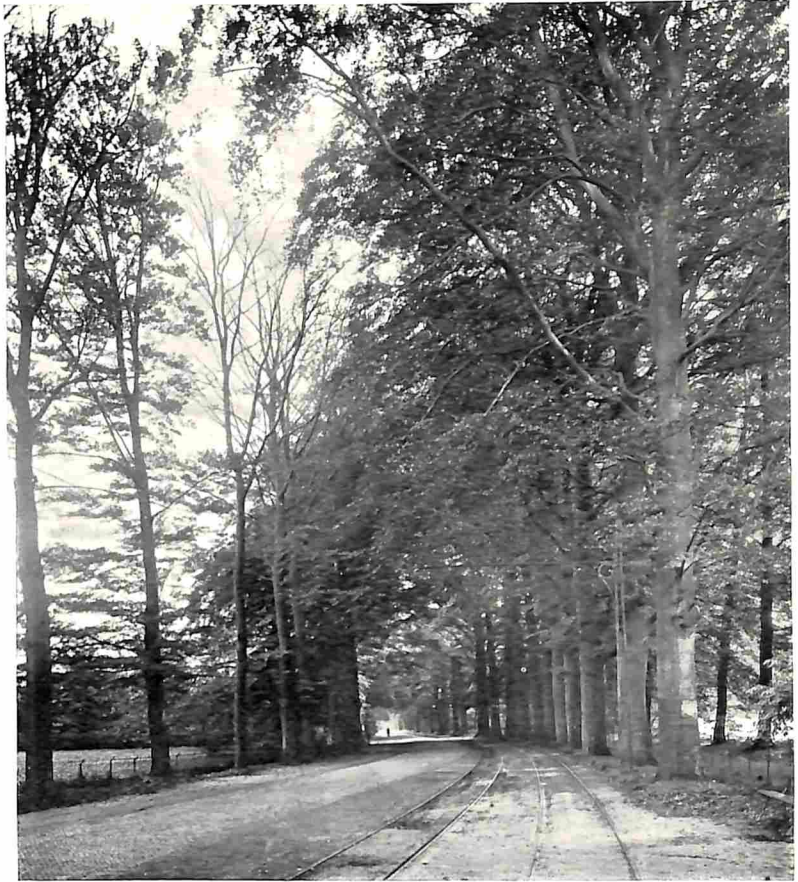

Foto C. Steenbergh

DE STRAATWEG UTRECHT-ZEIST-DRIEBERGEN
DRIEBERGSCHER WEG

familie van de overige menschen af, omdat zij door verschillende eigenschappen van den meer met den mensch overeenkomende Gorilla, Chimpancé en Orang oetan afwijken. Zelfs willen velen voor de Gibbons een stamverband met laatstgenoemde menschen ontkennen en hen een plaats in den stamboom naast de eigenlijke menschen aanwijzen, d.w.z. een zelfstandige ontwikkeling der Gibbons uit lagere aapvormen aannemen. ☒ Het geweldig stemgeluid van den Siamang, de grootste Gibbonsoort, (*Siamanga syndactylus*, Desm. zoo genoemd naar de vergroeiende wijs- en middelvingers), wordt, evenals bij den Brulaap, door de enorme keelzakken voortgebracht, die in opgeblazen toestand een omvang van twee vuisten kunnen bereiken, zoodat

Foto C. Steenbergh

DE STRAATWEG UTRECHT-ZEIST-DRIEBERGEN, WILLINKSHOF, OPENBAAR WANDELPARK

het niet verwonderen kan, dat het gebrul of gehuil der Siamangs vier kilometers ver hoorbaar is. ☞ Volz noemt het geluid der Siamangs een onmelodieuzen zang of melodieuze gebrul. „Op doffen, gerekten toon begon een lage basstem in klagende tonen, klinkend als hóe-oe-oe—hóe-oe-oe—hóe-oe-oe-hoo; daarna viel, half krijschend een andere stem in: hóe-oe-oe-it—hóe-oe-oe-it—hóe-oe-oe-it—witt, witt, witt en jubelend mengden zich heldere stemmen: hei-hei-hei hei hei, daartusschen, terwijl een doffe bas den grondtoon trachtte te houden. Het koor zwol langzamerhand tot een in- en door elkander klinkend fortissimo aan, totdat het concert, steeds zachter klinkend, langzaam eindigde en voor een diepe stilte plaats maakte”. ☞ Dat de Siamang door verschillende geluiden zijn gemoedstoestand uitdrukt, mag wel als vaststaande worden aangenomen, hoe onmelodieus zijn stemgeluid ook over het geheel klinken moge. ☞ Veel melodieuzer klinkt het gezang van de *Oengko*, zooals de inboorling deze gibbonsoort (*Hylobates agilis*; zie de illustratie) pleegt te noemen, die de zelfde wouden als de Siamang bewoont. Terwijl de Siamang een langslaper is en eerst wakker wordt, wanneer de nachtelijke dauw geheel uit het woud is opgetrokken, is de *Oengko* reeds in de vroegte in de weer en laat reeds bij zonsopgang zijn niet onaangenaam gezang door het bosch weerklinken. Zijn stemgeluid is echter wegens het ontbreken der keelzakken minder ver te hooren.

☞ Op Java, en alleen daar, komt een Gibbonsoort voor, die in de wetenschap *Hylobates leuciscus*, d.i. de aschgrauwe heet, en door de Maleiers naar zijn karakteristiek stemgeluid *Oewa* genoemd wordt. Deze *Oewa* is in opgerichten stand nog geen meter hoog, waarvan de helft op het lichaam en de andere helft op de zwakke en korte beenen komt. De armen zijn ook bij deze soort buitengewoon lang. Het grootste deel des lichaams is met lichtgrijs min of meer wollig zacht haar bedekt, de weinig of onbehaarde deelen, zooals de borst, de binnenhanden en de voet-zolen zijn zwart. Het kleine ronde gezicht is roetzwart, en wordt door een witten baard omgeven. Door deze eigenschap, maar vooral door de minder naar voren springende onderkaak, hebben de Gibbons een veel menschelijker uitdrukking dan de eigenlijke menschen. De beroemde

Duitsche zoöloog Ernst Haeckel, die tijdens zijn verblijf op Java een reeds lang aan de gevangenschap gewende *Oewa* had gekregen, heeft omtrent zijn gedragingen belangwekkende waarnemingen gedaan. De physionomie van dezen menschaap deed Haeckel denken aan een bankroeten, door zware zorgen geplaagden bankdirecteur, die met gerimpeld voorhoofd over de gevolgen van een grooten krach nadenkt. ☞ Uit Haeckel's mededeelingen blijkt weder, van hoeveel belang waarnemingen op in gevangen staat verkeerende dieren voor de kennis aangaande het dierenleven is. Deze *Oewa* was, hoewel reeds maanden geleden van zijn vrijheid beroofd, nog altijd tamelijk schuw en angstig. Merkwaardig was zijn wantrouwen jegens alle Europeanen; hij keek zowel Haeckel als Treub, den beroemden directeur van den Plantentuin, altijd met argwaan aan, maar met de Maleische bedienden sloot hij heel gauw een intieme vriendschap, vooral met kleine kinderen. Hij had zich bijzonder gehecht aan een aardigen zesjarigen knaap, en de beide vrienden, die in grootte weinig verschilden, kon men uren lang in zalig nietsdoen, met de armen om elkaar heen geslagen, op het grasveld zien zitten. ☞ Op den grond bewoog de *Oewa* zich steeds in opgerichte houding; de armen hield hij daarbij horizontaal naar de zijden uitgestrekt, terwijl hij zich met zijn naar beneden gericht handen in evenwicht hield. Zijn turnkunststukken, waarvoor hem een rekstok ten dienste stond, overtroffen alles, wat Haeckel in Variété-theaters van acrobaten had ge-

zien. De reuzenzwaai en de kniezwaai deed hij het liefst aan de dwarsbalken der voorgalerij. Als hij zich moe had gegymnastiseerd, ging hij achterover met den eenen arm onder zijn kop op het gras liggen en genoot hij blijkbaar van de warmte der tropenzon. De kleine Gibbon-jongen — want hij was een mannelijke *Oewa* — voelde zich nog meer aangetrokken tot een lief Maleisch meisje, dat met een tweetal Maleische vrouwen naast de galerij aan het batiken was.

(Slot volgt)

DR. H. VAN C.

AERDENHOUT-NAALDENVELD

I

(Zooals het was en gedeeltelijk nog is, 1928.)

Ik zag op 't wijde landschap neer:
Hoe rood golft nu de duinenzee!
Door duinroos ros en roestend blad
Zóó dicht geweven, dat het lijkt
Een reuzensprei, die neerplooit — donkerrood,
Langs alle glooiingen rondom:
Geelrood en wijnrood met dofglorende gloed
Van Oostersche tapijten . . . .
De toppen van de duinen blijven blank
En in de holten van de dalen

Plekt, felgroen naast oudgoud,
het platte mos.
Daar bloeien stekelige
struiken
Met blijde oranje kralen langs
hun stuggen stam
En lichtgrijs puntig blad, dat
zilvert in de zon.
Een berkje flitst er, wit ge-
plekt
En buigt de fijne twijgen-
lijnen
— Waaraan de geele hartjes
hangen,
Als drup'lend goud — heel
zuiver tegen 't blauw,
Daar witte wolken staaplen.
Langs kronkelend zandpad,
op de bermnen,
Gluurt geestig uit een vreemde
heester
Rood papenmutsje in losse
trossen,
Die benglen tusschen 'tgroen;
d' Oranje pit puilt uit de
purperen huls
Van 't vierkant opensplijtend
vruchtje —
Ook ruige braamstruik, wild
bespat

DE UIL. DE NAR EN DE UIL

Met vermiljoen en karmozijn, aan slingerende ranken.
Daar hupt een opgeschrikt konijn — de wollen pluim omhoog!
En rept zich voort — vol vage angst —
Naar heimelijke holen.
Een larikslaantje door, dat druipt van 't groen
En dan opeens een wei, waarboven vogelslierten
Klepwiekend zwierven naar het West
Waar verre heuvels wazen.
Hoog wuiven varens overal —
Bij 't poeltje met blond rijzend riet
Omhuivren ze bemoste elzenstronken.
Daar schuilt in Maart de primula . . . .
Nu hop en besses hun versiering weven
Al slingerend van tak tot struik,
Doorglippen groote vogels het struweel;
Vlug meesje schommelt als een blauwe bloem
Aan rondgebogen twijgen;
De zon bestraalt de pracht der laatste vlinders.
Neergewiekt
Op koekoeksbloem en thym en geurig kruid . . . .
Wat verder staat de donkre wand
Van slanke wachters voor het sparrenrijk,
Vol sombere bekoring;
De pijnboom wringt in krachtige bocht
Zijn koop'ren stam omhoog — de arm verstard
In worsteling met onbekende machten.

Daartusschen, als contrast, een tuil van gracievolle berken

Oprijzend uit één stronk.

Nu gaat de voet op 't gladde naaldenpad
Waar alles luistert naar het knappen van een tak
Of 't zachte bonzen van een dennenkegel

Die veerend valt op 't naaldenveld —

En anders niets in 't wachtend woud
Verbreekt de ban van stilte en eenzaamheid

Weldadige verademing

In die bezielde rust!

II

(Zooals het is en wordt)

't Is alles weg. Voor 't lieflijk, grootsche,
Nu troostlooze leelijkheid
Pan is gevluht; 't moest alles wijken
Voor kaalheid en banaliteit.

De oude laan, waar hoog de
takken samenkomen,
De slingerpaadjes, zacht van
mos,
't Is alles steen-kaal, zonder
boomen,
Onzinnig breede wegen, stijf
en recht.

Machinemonsters gaan ver-
woestend rond,
Die onverbiddelijk vernielen
Het heerlijkste van Hollands'
grond,
Versteend, geplet onder hun
wielen.

Wie laat toch deze duivels
woeden?
Hu . . . vluchten wij hier
snel vandaan . . .
Kon niemand deze ramp ver-
hoeden?
Hier wordt een moord begaan!
„SUNA LIMA”

OVER ONGE- LUKSVOGELS

De Uil.

IN een fabel van Nicolay, waarin de Raaf de Uil een droevig stiefkind der natuur noemt, en niet begrijpen kan, waarom hij de lieveling van Athene was, laat de dichter de Uil antwoorden, dat hij de beschutter der godin is, omdat hij in 't donker zien kan en ook kan zwijgen. De narren en humoristen voerden in oude tijden de Uil op hun sceppter. De vereeniging „Schlaraffia”, de in Duitsland, Oostenr.-Hongarije, Zwitserland, Nederland, Engeland en de Ver. Staten verbreide bond tot verzorging der Vriendschap, Kunst en Poëzie en gelouterde humor, nam de Uil met het motto: „in arte voluptas” in haar zegel op. De Grieksche landman Agron en zijn beide zusters verachtten den dienst van Diana, Mercurius en Minerva, en vereerden daarom de aarde, omdat zij alleen aan haar hun rijkdom te danken hadden. Deze drie goden gingen nu tot Agron, en Mercurius, die in de gedaante van een herder verscheen, vroeg hem, waarom hij niet het feest van Mercurius wilde bijwonen. Deze antwoordde daarop, dat hij een god der dieren niet vereeren kon. De godinnen, die als herderinnen optraden, vroegen aan de beide zusters, of zij niet het bosschage van Minerva en Diana wilden bezoeken. „Wij kunnen geen Nachtuilen uitstaan”, luidde het antwoord. Nu veranderden de vertoornde hemelsen alle drie in Nachtuilen van de afschuwelijkste soort. Toen de zoogenaamde Aloïden, n.l. Otus en Ephialtes hun negende levensjaar bereikt hadden,

beproefden zij den hemel te beklimmen, Juno en Diana te stelen en haar tot hunne gemalinnen te maken. Mars, die zich tegen hen opzette, werd geketend, maar door Mercurius weder bevrijd. Eindelijk liep Diana in de gedaante van een hert midden tusschen hen door; beiden schoten op haar, misten nochtans hun doel en doodden zichzelf. Tot straf werden zij in de onderwereld met den rug tegen een zuil geketend; een krassende Uil beroofde hen van hun slaap, en een gier verscheurde hun ingewanden. Bij Vergilius (Landbouw, eerste boek) verschijnt de Uil als onbetrouwbare weer-profeet, die hoog vanaf den toren de zinkende zon nog laat beschouwt en vreeselijk zijne liederen door den nacht huilt. In de Edda wordt de Uil niet aangehaald; ook Dante spreekt er in zijn hoofdwerken met geen woord van, als wij ons tenminste niet vergissen. De oude Indiërs schreven aan de Uil de gave toe, in de toekomst te blikken, waarover vooral het beroemde sprookje „Rama en Luxman” handelt. Jezus zou, zooals in de Middeleeuwen geloofd werd, door Uilen ter dood gebracht zijn. Dit is overigens zinnebeeldig bedoeld, want onder Uilen worden hier de Joden verstaan, die de zonder christelijke waarheid vluchten en in 't donker in hun

religie volharden. In Rome geloofde men, zooals Ovidius bemerkt, dat de heksen zich in Uiltjes veranderden, en naar believen weer menschengedaante konden aannemen. Daar de Uil de gewoonte heeft, zijn kop elk oogenblik van de een naar de andere zijde te bewegen, duidt een oude legende hem aan als wever, die langzaam een weefsel uit maneschijn maakt. De kinderen in 't noorden van Engeland laten de Uil zingen:

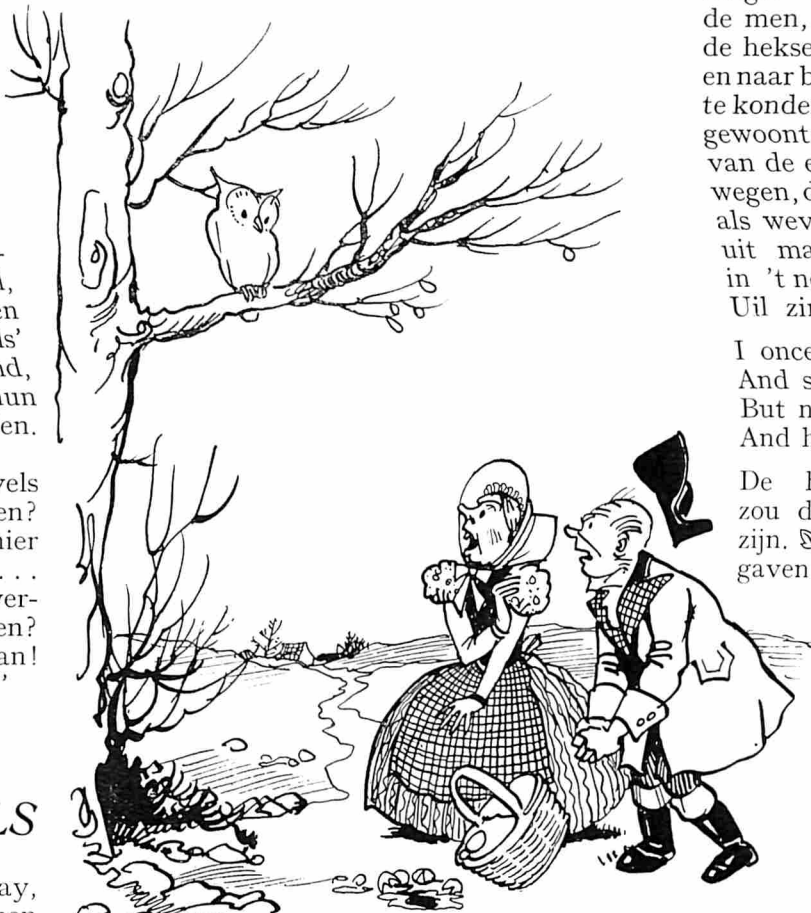
I once was a king's daughter,
And sat at my father's knee;
But now I am a poor hoolet,
And hide in a hollow tree.

De hier aangehaalde Uile-prinses zou de dochter van Pharao geweest zijn. Naar een sprookje uit Bretagne gaven eens alle vogels een veder aan het Winterkoninkje, omdat hem bij zijne proef om het vuur van de hemel te halen, alle veren waren verbrand. Aileen de Uil maakte een uitzondering, terwijl hij zeide: „Ik kan geen veder missen; de winter staat voor de deur en ik ben bang voor de kou”. „Goed”, antwoordde de kleine koning, „vanaf heden heden zul je de ellendigste aller vogels zijn, en altijd voor de vorst sidderen. Je zult slechts in den nacht je woning mogen verlaten, en als jij je overdag

vertoont, zullen alle vogels je vervolgen”. Vanaf dien tijd ziet men overdag een vliegende Uil steeds achtervolgd door een heele schaar vogels van diverse pluimage, en heeft hij ook niet opgehoord met „hoe! hoe!” te schreeuwen, als voelde hij de felle winterkou. In een Engelsch kinderliedje klaagt hij over koude voeten en over zijn treurigen toestand:

Once I was a monarch's daughter,
And sat on a lady's knee,
But am now a mighty rover,
Banished to the ivy tree.
Crying „hoo, hoo, hoo, hoo, hoo, hoo,
Hoo, hoo, hoo! my feet are cold!
Pity me, for here you see me,
Persecuted, poor and old!”

In China is de Uil als „vogel, die de ziel roept” bekend. Op de Hebriden gelooft men, dat in het huis, waarover een Uil driemaal schreeuwt, iemand zal sterven, als de bezitter niet spoedig roept: „Peper en zout voor de moeder!” In Syrië heet de Uil „moeder der ruïnen”, en op IJsland „de oude nachtvrouw”. Het oud-Engelsche gedicht „Uilen

AVB- DE UIL. „WIE OVERDAG NACHTVOGELS
ZIET, STAAT EEN ONGELUK TE
WACHTEN”

Nachtegaal" vertelt, hoe beide vogels erover twisten, wiens gezang het mooiste is. De Uil vertegenwoordigt de oude ernstige zangwijs, zooals zij aan de nakomelingen der Angelsaksers eigen was, de Nachtegaal daarentegen het nieuwe minnegedicht, zooals het destijds in de Fransche kringen van Engeland mode was. Verwonderen kan het ons daarom ook niet, dat de dichter aan de zijde van de Uil staat. Verder echter strijdt de Nachtegaal voor uiterlijke schoonheid en vroolijk, wereldsch leven, de Uil voor vrome aanschouwelijkheid en innerlijke, zedelijke schoonheid. De vogels kunnen het natuurlijk niet eens worden, wie de overwinning is toegeschreven.

(Slot volgt)

GERH. KREKELBERG

MATTEO MARIA BOJARDO

4)

Uit het Poolsch

DOOR

KAZIMIERZ CHLEDOWSKI

(Vervolg)

IN Modena waren de toestanden uiterst moeilijk en Bojardo bezat klaarblijkelijk de energie niet om zich boven de partijen te plaatsen, daarom schreef men later, dat

Modena slecht bestuurd werd „che era male conducta”. Maar ook de hertog moet over het bestuur van den dichter niet tevreden geweest zijn, weshalve deze omstreeks het einde van 1482 zijn ontslag vroeg, dat Ercole hem verleende. Tot zijn opvolger werd Roberto Strozzi benoemd. Bojardo verhuisde nu wederom naar Scandiano in de hoop daar rustig gedichten te kunnen maken. ⚔ Vijf jaren later

kwam hij echter in den staatsdienst terug, toen in Januari 1487 Ercole hem benoemde tot kapitein te Reggio, waar de Bojardo's zeer gezien waren en de toestanden gemakkelijker dan in Modena. Hier bleef de dichter dan ook tot zijn dood, hoewel het verblijf er meer droevig dan aangenaam voor hem was. Reeds van den aanvang aan klaagde hij erover in een oude citadel te moeten wonen, in een somber huis „una trista casa”. ⚔ Bij het aanvaarden van zijn ambt zwoer de nieuwe gouverneur ten overstaan van een speciaal hertogelijken afgezant, zijn hand op het evangelie leggend, dat hij onbevreesd zijne ambtsplichten zou vervullen, onbaatzuchtig en vrij van vendetta zou regeeren, dat hij zijn leven zou opofferen aan de staatsbelangen, aan 's hertogs eer en aan de handhaving en ontwikkeling van diens macht. Na de beëediging werd Bojardo naar de groote zaal del Consiglio geleid, waar hij in het bijzijn van het te samen gekomen volk door de oudsten der stad en den prior Bartolomeo de' Cartari werd begroet. Bojardo hield ter plaatse een korte toespraak, cortese, die een zeer goeden indruk maakte. Zelf echter was hij met zijn nieuwe betrekking niet tevreden, want bij de andere grieven kwam nog, dat het salaris, dat slechts vijfenzeventig lire maandelijks bedroeg, te gering was. Hiervan moest hij nog wel vijf paarden onderhouden, verder vijf bedienden bekostigen, waarvan er drie voor den militairen dienst geschikt moesten zijn, alsook een eigen secretaris, cancelliere del Reg-

gimento. De sleutels der stadspoorten lagen onder zijne berusting, hij was de chef van de kapiteins en soldaten der stadspoorten, die dag en nacht de stadsmuren bewaakten, als ook der garnizoenen in de vestingen van het gansche district, die alle onder zijn bevelen stonden. Als vertegenwoordiger van den hertog zorgde hij voor de openbare orde in de stad en het daartoe behoorende rechtsgebied, en stond als zoodanig boven den podesta en den gemeenteraad, de anziani. Van tijd tot tijd echter zond de hertog, volgens de in het land heerschende gewoonte, commissarissen in buitengewonen dienst uit Ferrara, die tijdelijk met de hoogste macht bekleed waren en zoowel in politieke, als in gerechtelijke en militaire zaken konden ingrijpen. Zij waren controleurs der plaatselijke overheid en maakten niet zelden misbruik van hun mandaat, zeer ten ongerieve van de gouverneurs. Twee hunner, Beltramino en Ludovico Orsini hebben Bojardo zeer veel last bezorgd. Toen Beltramino, notaris van Ferrara, naar Reggio zou komen, was de gansche bevolking der stad in spanning, de mooiste woning werd te zijner beschikking gesteld en voorzien van meubels, die men van de rijkste burgers leende, daarmede hem meer vreesde dan den hertog zelf. ⚔ Rechtschapen, ridderlijk, zachtmoedig en vol verheven denkbeelden als Bojardo was, moest hij, die „beter geschikt

was om verzen te maken, dan om de misdaad te straffen” zich zeer vaak in lange brieven aan den hertog verontschuldigen, in verband met hem gemaakte verwijten. Zoo werd hem eens ten laste gelegd bandieten te beschermen, die zich op zijn terrein te Scandiano schuil hielden, dan weer werd zelfs bij de Venetiaansche Signoria tegen hem geklaagd, als zoude hij in Reggio een bende valsche munters dulden. Vandaar dat Bojardo

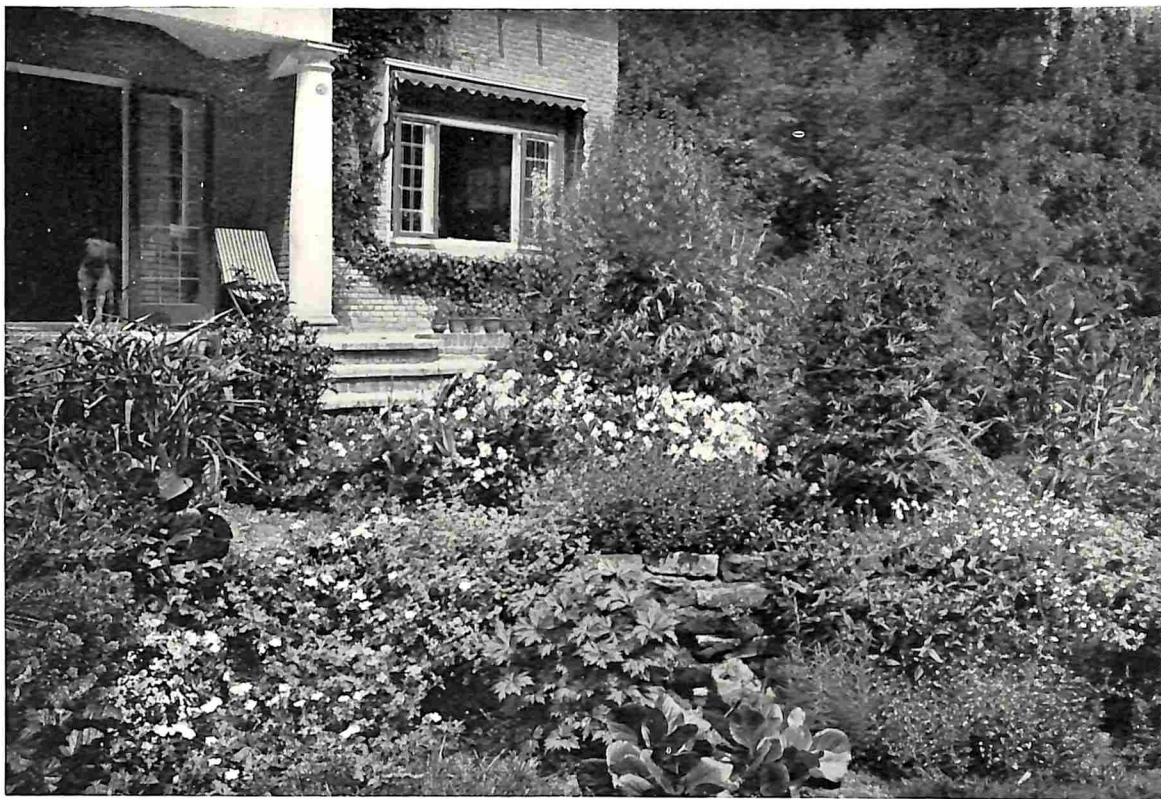

Foto L. Blok

BEGROEIDE MUURTJES. DE ACHTSTE EN LAATSTE FOTO VAN DE INZENDING, WELKE IN DEN FOTOWEDSTRIJD MET DEN EERSTEN PRIJS WERD BEKROOND

brief op brief aan den hertog schrijft en ze nu eens per bode, dan weer door de post „dringend” zendt, „per posta, cito, cito”, waarin hij Ercole zijn „eenigen meester” noemt, „meo unico”, „meo singularissimo Domino”. De hertog was dan ook zeer zachtmoedig voor hem en scheen hem toch wel te vertrouwen, want hij droeg Bojardo tijdens den oorlog met Venetië op, verschillende vestingen te inspecteeren en na te gaan of ze voldoende van kanonnen voorzien en de muren goed onderhouden waren. Na het beëindigen van den oorlog verleende hij hem zelfs het privilege tot het houden van tiendaagsche markten te Scandiano in den Paaschtijd, waaraan Bojardo zeer veel gelegen was. ⚔ Maar de zonnige dagen van Bojardo's leven waren inmiddels voorbij. In 't jaar 1494 begon zijne gezondheid te kwijnen, maar vooral waren het de politieke toestanden, die zijn vaderland gingen bedreigen, welke hem kommer bezorgden, wellicht meer dan aan wien ook. In dit gedenkwaardig jaar liet Ludovico Sforza Karel VIII naar Italië komen. Ercole I gaf op verzoek van zijn zwager Sforza de toestemming tot den doortocht van het Fransche leger door het territorium van Reggio, waar, tegen een matige vergoeding, in het onderhoud ervan voorzien zou worden. De geheele last van dien doortocht kwam dus neer op de schouders van Bojardo, die er zeer bedroefd over was.

(Wordt vervolgd)